

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/41

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2024/10095

Karar No. 2024/14984

Tarihi: 21.11.2024

●OLUMLU YETKİ TESPİTİNE SÜRESİ
İÇERİSİNDE İTİRAZ EDİLMEMESİ
●İTİRAZ EDİLMEYEREK KESİNLEŞEN
OLUMLU YETKİ TESPİTİNİN BAKANLIK
TARAFINDAN YANLIŞLIK GEREKÇESİYLE
ORTADAN KALDIRILAMAYACAĞI

ÖZETİ: İşveren Menderes AŞ tarafından belirtilen yetki tespitine karşı kanuni süre içinde ve yöntemince dava açılmamış ise de ÇSGB Çalışma Genel Müdürlüğüne verilen 10.03.2017 tarihli dilekçe ile sayılarda hata bulunduğu gerekçesiyle hatalı idari işlemin düzeltilmesi talep edilmiştir. Bunun üzerine ÇSGB tarafından 10.03.2017 tarihli ve 20326 sayılı olumsuz yetki tespit kararı düzenlenmiş ve başvuru tarihi itibarıyla Menderes AŞ'ye ait (1362272.034) sicil numaralı işyerinde 44 işçi çalıştığı ve davacı Sendikanın 22 üyesi bulunduğu gerekçesiyle davacı Sendikanın toplu iş sözleşmesi yapabilmek gerekli çoğunluğu sağlayamadığı bildirilmiş; 10.03.2017 tarihli ve 20327 sayılı yazı ile de sehven düzenlendiği gerekçesiyle 28.02.2017 tarihli ve 15457 sayılı olumlu yetki tespit kararının dikkate alınmaması gerektiği davacı Sendikaya bildirilmiştir.

Açıklanan bu maddi ve hukuki olgular karşısında belirtmek gerekir ki, ÇSGB tarafından düzenlenen 28.02.2017 tarihli ve 15457 sayılı olumlu yetki tespit kararına karşı hak düşürücü süre içinde ve yöntemince dava açılmadığından, olumlu yetki tespiti kesinleşmiş olup ÇSGB tarafından düzenlenen 10.03.2017 tarihli ve

20326 sayılı yazı ile 10.03.2017 tarihli ve 20327 sayılı yazının herhangi bir hukuki sonuç doğurması mümkün değildir. ÇSGB tarafından düzenlenen 28.02.2017 tarihli ve 15457 sayılı olumlu yetki tespit kararının hukuken geçerli olduğu gerekçesiyle davanın kabul edilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile kabulü dosya içeriğine uygun düşmemiştir.

Taraflar arasındaki yetki tespitine itiraz davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili ile Menderes Unlu Mamüller Üretim ve Dağıtım AŞ (Menderes AŞ) vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvuruların esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili ile Menderes AŞ vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili Sendikanın davalı Menderes AŞ işyerindeki işçileri üye yaptığını, daha sonra da çoğunluk tespiti için davalı Bakanlığa başvurduğunu, davalı Bakanlığın olumlu yanıt verdikten sonra bu işlemin sehven düzenlendiğini, daha önceki çoğunluk işleminin geçersiz olduğunu ileri süren olumsuz çoğunluk tespit yazısını müvekkili Sendikaya tebliğ ettiğini, davalı Bakanlığın işleminin hukuka aykırı olduğunu, davalı Bakanlığın bu davranışının örgütlenmeyi sekteye uğratarak davalı işverene işçi üzerinde baskı kurmasını sağlayacağını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğünün 10.03.2017 tarihli ve 20326 sayılı olumsuz yetki tespitinin iptaline işyerinde çoğunluk sendikası olduklarının tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili cevap dilekçesinde; 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) 41 inci maddesi gereğince işçi sendikası, işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren tarafından yapılan yetki tespit başvuruları karşılanırken, işverenler tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) yapılan işçi ve işyeri bildirimlerinin esas alındığını, ancak Bakanlık kayıtlarına 10.03.2017 tarihinde alınan işverenin dilekçesinde taraflarına 06.03.2017 tarihinde tebliğ edilen yetki tespiti yazısında belirtilen işçi üye sayısının hatalı olduğu ve güncel verileri yansıtmadığının belirtilmesi üzerine, kayıtların yeniden incelenmesinde yetki tespitine konu

işyerinde adı geçen Sendikanın başvuru tarihinde sehven güncel verilerin alınmadığını, başvuru tarihinden önce üç sendikalı işçinin işten ayrılmış olduğunu ve başvuru tarihi itibarıyla 44 işçinin çalıştığını, 21 işçinin sendikaya üye olduğunun anlaşıldığını ve 10.03.2017 tarihli yazı ile gerekli düzeltmelerin yapıldığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini talep etmiştir.

2. Davalı Menderes AŞ vekili cevap dilekçesinde; işyeri ve sendikanın farklı işkollarında bulunduğunu, Bakanlık tespitinde bir hata bulunmadığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini talep etmiştir.

3. Davalı Türkiye Dok Gemi-İş Sendikası vekili cevap dilekçesinde; müvekkili Sendika açısından davanın husumet yönünden reddini talep etmiştir.

4. Davalı Türkiye Denizciler Sendikası vekili cevap dilekçesinde; müvekkili Sendika açısından davanın husumet yönünden reddini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; yetki başvuru tarihinde mevcut 44 işçiden 24 işçinin davacı Sendikanın üyesi olduklarının sabit olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili ile Menderes AŞ vekili istinaf başvurusunda bulunmuşlardır.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili ile Menderes AŞ vekili; cevap dilekçelerinde belirttikleri sebeplerle İlk Derece Mahkemesi kararının ortadan kaldırılması istemi ile istinaf yoluna başvurmuşlardır.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalı işveren tarafından yasal prosedürün uygulanmadığı, yasal süresi içinde ilgili Mahkemeye başvurularak olumlu yetki tespitine ilişkin kararın iptalinin istenmediği, kaldı ki davalı Bakanlık tarafından 3 işçinin işten çıkış bildirgelerinin Kuruma 25.02.2017 tarihinde bildirildiğinin beyan edildiği, İlk Derece Mahkemesince verilen kararın dosya kapsamına uygun olduğu gerekçesiyle başvuruların esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili ile Menderes AŞ vekili temyiz başvurusunda bulunmuşlardır.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili ile Menderes AŞ vekili; cevap ve istinaf dilekçelerinde belirttikleri sebeplerle Bölge Adliye Mahkemesi

kararının ortadan kaldırılması istemi ile temyiz yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, 6356 sayılı Kanun'un 41 inci ve devamı maddeleri kapsamında yetki tespitine itiraz istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı" kenar başlıklı 53 üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler."

2. 6356 sayılı Kanun'un "Yetki" kenar başlıklı 41 inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birinin üyesi bulunması şartıyla işçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde başvuru tarihinde çalışan işçilerin yarısından fazlasının, işletmede ise yüzde kırkının kendi üyesi bulunması hâlinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir."

3. 6356 sayılı Kanun'un "Yetki tespiti için başvuru" kenar başlıklı 42 nci maddesi şöyledir:

"(1) Toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen işçi sendikası Bakanlığa başvurarak yetkili olduğunun tespitini ister. İşveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren de Bakanlığa başvurarak yetkili işçi sendikasının tespitini isteyebilir.

(2) Bakanlık, kayıtlarına göre başvuru tarihi itibarıyla bir işçi sendikasının yetkili olduğunu tespit ettiğinde, başvuruyu, işyeri veya işletmedeki işçi ve üye sayısını, o işkolunda kurulu işçi sendikaları ile taraf olacak işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene altı iş günü içinde bildirir.

(3) İşçi sendikasının yetki şartlarına sahip olmadığına ya da işyerinde yetki şartlarına sahip bir işçi sendikasının bulunmadığının tespiti hâlinde, bu bilgiler sadece başvuruyu yapan tarafa bildirilir.

(4) Sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesine ilişkin bildirimlerden yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılmayanlar, yetkili işçi sendikasının tespitinde dikkate alınmaz.

(5) Yetki tespiti ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir."

4. 6356 sayılı Kanun'un "Yetki itirazı" kenar başlıklı 43 üncü maddesi şöyledir:

"(1) Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren; taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde mahkemeye yapabilir.

(2) İtiraz dilekçesi görevli makama kayıt ettirildikten sonra mahkemeye verilir. Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde birinden daha az üyesi bulunan işçi sendikası, yetki

itirazında bulunamaz.

(3) İtiraz dilekçesinde veya ekinde somut delillerin yer almaması hâlinde itiraz incelenmeksizin reddedilir. İşçi ve üye sayılarının tespitinde maddi hata ve süreye ilişkin itirazları mahkeme altı iş günü içinde duruşma yapmaksızın kesin olarak karara bağlar. (Değişik cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bunların dışındaki itirazlar için mahkeme, duruşma yaparak karar verir ve bu karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir. (Ek cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.

(4) 42 nci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca kendisine yetki şartlarına sahip olmadığı bildirilen işçi sendikası, altı iş günü içinde yetkili olup olmadığının tespiti için dava açabilir. Mahkeme açılan davayı o işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birini üye kaydeden işçi sendikaları ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene de bildirir. Mahkeme davayı iki ay içinde sonuçlandırır.

(5) İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur.”

5. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri.

3. Değerlendirme

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyumsuzluğun hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili ile Menderes AŞ vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Somut uyumsuzlukta, davacı Sendika tarafından 20.02.2017 tarihinde yapılan yetki tespit başvurusu sonrasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca (ÇSGB) başvuru tarihi itibarıyla Menderes AŞ'ye ait (1362272.034) sicil numaralı işyerinde 47 işçi çalıştığı ve davacı Sendikanın 24 üyesi bulunduğu gerekçesiyle davacı Sendikanın toplu iş sözleşmesi yapabilmek gerekli çoğunluğu sağladığına dair 28.02.2017 tarihli ve 15457 sayılı olumlu yetki tespit kararı verilmiştir.

3. İşveren Menderes AŞ tarafından belirtilen yetki tespitine karşı kanuni süre içinde ve yöntemince dava açılmamış ise de ÇSGB Çalışma Genel Müdürlüğüne verilen 10.03.2017 tarihli dilekçe ile sayılarda hata bulunduğu gerekçesiyle hatalı idari işlemin düzeltilmesi talep edilmiştir. Bunun üzerine ÇSGB tarafından 10.03.2017 tarihli ve 20326 sayılı olumsuz yetki tespit kararı düzenlenmiş ve başvuru tarihi itibarıyla Menderes AŞ'ye ait (1362272.034) sicil numaralı işyerinde 44 işçi çalıştığı ve davacı Sendikanın 22 üyesi bulunduğu gerekçesiyle davacı Sendikanın toplu iş sözleşmesi yapabilmek gerekli çoğunluğu sağlamadığı bildirilmiş; 10.03.2017 tarihli ve 20327 sayılı yazı ile de sehven düzenlendiği gerekçesiyle 28.02.2017 tarihli ve 15457 sayılı olumlu yetki tespit kararının dikkate alınmaması gerektiği davacı Sendikaya bildirilmiştir.

4. Açıklanan bu maddi ve hukuki olgular karşısında belirtmek gerekir ki,

ÇSGB tarafından düzenlenen 28.02.2017 tarihli ve 15457 sayılı olumlu yetki tespit kararına karşı hak düşürücü süre içinde ve yöntemince dava açılmadığından, olumlu yetki tespiti kesinleşmiş olup ÇSGB tarafından düzenlenen 10.03.2017 tarihli ve 20326 sayılı yazı ile 10.03.2017 tarihli ve 20327 sayılı yazının herhangi bir hukuki sonuç doğurması mümkün değildir. ÇSGB tarafından düzenlenen 28.02.2017 tarihli ve 15457 sayılı olumlu yetki tespit kararının hukuken geçerli olduğu gerekçesiyle davanın kabul edilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile kabulü dosya içeriğine uygun düşmemiştir.

Ne var ki bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden, sonucu itibarıyla doğru bulunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının gerekçesinin değiştirilerek ve düzeltilerek onanması, 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmü gereğidir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili ile Menderes AŞ vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine,

2. Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili ile Menderes AŞ vekilinin Bölge Adliye Mahkemesince yapılan değerlendirmeye yönelik temyiz itirazlarının kabulü ile sonucu itibarıyla doğru olan Bölge Adliye Mahkemesi kararının gerekçesinin değiştirilerek ve düzeltilerek ONANMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davalı Menderes AŞ'ye iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 21.11.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.